

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНІ КОМУНІКАЦІЇ

Методичні рекомендації
до семінарських занять і самостійної роботи
(для здобувачів вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-
професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні
комунікації» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)

Рецензенти:

О. В. Ханова – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

О. Д. Каплін – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історіографії, джерелознавства та археології історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 6 від 15.03.2023 р.)*

М 58 **Міжнародна інформація та міжнародні комунікації** : методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи (для здобувачів вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) / уклад. І. М. Харченко, Л. О. Чернишова, Д. В. Миколенко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 26 с.

Видання містить положення про організацію вивчення навчальної дисципліни, її тематичний план та структуру, плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи, підсумковий тест з дисципліни для самоконтролю студентів та рекомендовану літературу.

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (освітньо-професійна програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»).

УДК 327:001.92+316.77

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2023

© Харченко І. М., Чернишова Л. О., Миколенко Д. В., уклад., 2023

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2023

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	6
3. Структура навчальної дисципліни.....	8
4. Плани семінарських занять	8
5. Завдання для самостійної роботи	11
6. Підсумковий тест з дисципліни для самоконтролю.....	13
7. Рекомендована література.....	24

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою викладання обов'язкової навчальної дисципліни «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» є набуття студентами знань з теоретичних основ міжнародних інформаційних відносин та формування практичних навичок і вмінь, пов'язаних з особливостями пошуку, опрацювання і аналізу інформації з метою забезпечення прийняття зовнішньополітичних рішень, а також її розповсюдження у міжнародних інформаційних потоках.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості формування, здійснення і розвитку міжнародних інформаційних відносин, специфіка, тенденції та перспективи міжнародної інформаційної діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» є:

1) Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

2) Формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях;

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути;

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами);

СК14. Розуміння основ та особливостей захисту національного інформаційного простору та забезпечення інформаційної безпеки держави;

СК15. Розуміння сутності та специфіки зв'язків з громадськістю у міжнародних відносинах;

СК17. Здатність визначати особливості, характер та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

СК18. Розуміння сутності та специфіки міжнародної інформаційної діяльності;

СК19. Розуміння основ та особливостей забезпечення міжнародної інформаційної безпеки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» студенти знатимуть сучасний стан і тенденції глобальних інформаційно-комунікаційних процесів; вплив ІТ на розвиток глобального інформаційного суспільства; актуальні проблеми міжнародного співтовариства в галузі інформації; стратегії і практики міжнародної інформаційної політики; інформаційну складову глобальної економіки, безпеки, зовнішньої політики та міжнародного права; вплив інформаційного простору України на політичні та економічні аспекти інтеграції країни в світовий інформаційний простір; інформаційну політику України та її співробітництво з міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародних відносин у галузі інформації.

Відповідно до освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають досягти наступних програмних результатів навчання за дисципліною:

РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій;

РН10. Знати сутність, специфіку та особливості міжнародної інформаційної діяльності;

РН11. Знати основи та особливості забезпечення міжнародної інформаційної безпеки;

РН23. Аналізувати зміст та специфіку сучасних міжнародних інформаційних відносин;

РН24. Аналізувати та оцінювати стан та особливості забезпечення міжнародної інформаційної безпеки.

Методика вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» базується на поєднанні лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів.

Семінарські заняття є однією з форм навчальних занять, при якій викладач організовує дискусію студентів навколо певної проблеми на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури. Логічна структура планів семінарських занять охоплює широке коло проблем і побудована таким чином, щоб сприйняття основного понятійного апарату, концепцій та принципів міжнародних інформаційних відносин було максимально ефективним. Підготовка до семінарських занять сприяє поглибленню знань студентів, розвитку їх творчості та інтелекту.

Самостійна робота є однією із складових навчального процесу і основним засобом оволодіння студентами навчальним матеріалом у вільний від занять час.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу кожної теми за матеріалами лекцій та рекомендованою літературою. Якщо з певних

причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати і опрацювати самостійно.

Іншими видами самостійної роботи є: підготовка до семінарів, самостійне вивчення окремих питань дисципліни, вирішення тестових завдань.

Викладач систематично контролює самостійну роботу студентів: перевіряє виконання завдань, оцінює виступи студентів на семінарах з питань, які винесені на самостійне опрацювання.

Виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання, є обов'язковим для кожного студента.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні аспекти інформаційної та комунікаційної політики

Поняття «інформації» за кібернетичною, атрибутивною та комунікативною концепціями. Основні види інформації та інформаційної діяльності.

Вузьке та широке поняття «комунікації». Інтерпретації та визначення терміна «комунікація». Суспільні комунікації. Міжнародні комунікації. Міжнародна інформація. Комунікаційні права. Взаємозв'язок понять «інформація» й «комунікація». Інформаційні революції.

Інформаційна та комунікаційна функції держави. Державна інформаційна політика. Державна комунікаційна політика.

Тема 2. Глобальний інформаційний простір

Міжнародна інформація та її функції. Міжнародні інформаційні відносини. Суб'єкти міжнародних інформаційних відносин. Міжнародний інформаційний обмін та його об'єкти. Регулювання міжнародного обміну інформацією. Інформаційні права та свободи у міжнародному інформаційному обміні. Джерела міжнародної інформації.

Національний інформаційний простір. Інфраструктура інформаційного простору. Інформаційні ресурси та їх властивості. Інформаційний потенціал. Інформаційна могутність. Національний інформаційний продукт. Політика формування національного інформаційного простору.

Глобальний інформаційний простір та його елементи. Властивості глобального інформаційного простору. Глобальна інформаційна інфраструктура. Світові інформаційні ресурси. Міжнародні інформаційні потоки. «Цифровий розрив».

Тема 3. Інформаційне суспільство

Інформаційне суспільство. Суспільство знань. Концепції інформаційного суспільства й суспільства знань. Моделі інформаційного суспільства. Електронне урядування.

Тема 4. Інформаційно-комунікаційна політика держав і міжнародних організацій

Міжнародні ініціативи побудови інформаційного суспільства. Концепція «Нового міжнародного інформаційного та комунікаційного порядку».

Декларація ООН про принципи побудови інформаційного суспільства як глобального завдання в новому тисячолітті. Окінавська Хартія глобального інформаційного суспільства. Всесвітній саміт з проблем інформаційного суспільства. Інформаційно-комунікаційна політика міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, ОБСЄ, НАТО, Центральноевропейська ініціатива, Рада Європи). Інформаційно-комунікаційна політика держав (Японія, США, Канада, Велика Британія, Німеччина, Франція).

Тема 5. Інформаційно-комунікаційна політика ЄС

Інформаційна політика ЄС. Рамкові програми ЄС у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Комунікаційна політика ЄС. Мовна політика ЄС. Аудіовізуальна політика ЄС. Інформаційна діяльність інституцій ЄС (Європейська комісія, Європейський парламент, Рада ЄС).

Тема 6. Міжнародна інформаційна безпека

Інформаційна безпека. Суб'єкти та об'єкти інформаційної безпеки. Рівні та види інформаційної безпеки. Концепція інформаційної безпеки держави. Дестабілізуючі чинники інформаційної безпеки. Класифікація загроз інформаційній безпеці. Забезпечення інформаційної безпеки. Основні форми і способи забезпечення інформаційної безпеки держави.

Постановка проблеми міжнародної інформаційної безпеки. Міжнародні інформаційні операції. Інформаційна війна. Інформаційна зброя. Моделі системи глобальної інформаційної безпеки. Інформаційно-психологічні війни. Інформаційна безпека в діяльності міжнародних організацій. Міжнародний інформаційний тероризм і кіберзлочинність.

Тема 7. Зовнішньополітичні комунікації

Зовнішньополітичні комунікативні технології. Інформаційна діяльність зовнішньополітичних відомств. Публічна дипломатія. Віртуальна дипломатія. Медіа-дипломатія. Культурна дипломатія. Іміджева дипломатія. Брендинг держав.

Тема 8. Морально-етичні проблеми інформаційної діяльності

Інформаційна етика. Завдання інформаційної етики. Етичні питання в області інформаційної етики. Професійна інфоетика. Комп'ютерна етика. Інформаційна культура. Міжнародні виміри інформаційної етики. Інформаційна етика в ЄС.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем навчальної дисципліни	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	семінари	самостійна робота
Тема 1. Теоретичні аспекти інформаційної та комунікаційної політики	16	4	4	8
Тема 2. Глобальний інформаційний простір	16	4	4	8
Тема 3. Інформаційне суспільство	16	4	4	8
Тема 4. Інформаційно-комунікаційна політика держав і міжнародних організацій	14	4	2	8
Тема 5. Інформаційно-комунікаційна політика ЄС	12	2	2	8
Тема 6. Міжнародна інформаційна безпека	18	4	4	10
Тема 7. Зовнішньополітичні комунікації	16	4	2	10
Тема 8. Морально-етичні проблеми інформаційної діяльності	12	2	2	8
Усього годин	120	28	24	68

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Теоретичні аспекти інформаційної та комунікаційної політики

Семінарське заняття 1:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Закон України «Про інформацію».
2. Закон України «Про науково-технічну інформацію».
3. Закон України «Про доступ до публічної інформації».
4. Взаємозв'язок понять «інформація» й «комунікація».
5. Кібернетична концепція інформації (Норберт Віннер і Клод Шеннон).
6. Атрибутивна концепція інформації (Бертран Рассел і Фріц Махлуп).
7. Комунікативна концепція інформації (Ніклас Луман і Карл Дойч).

Семінарське заняття 2:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Інформаційна економіка.
2. Інформаційні революції.
3. Інформаційна політика держави.
4. Комунікаційна політика держави.
5. Державна інформаційна політика України.

Тема 2. Глобальний інформаційний простір

Семінарське заняття 3:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Роль та функції міжнародної інформації в міжнародних відносинах.
2. Національний інформаційний простір.
3. Глобальний інформаційний простір.
4. Національні інформаційні ресурси.

Семінарське заняття 4:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Світові інформаційні ресурси.
2. Інформаційний суверенітет держави.
3. Джерела міжнародної інформації.
4. «Цифровий розрив»: сутність та шляхи подолання.

Тема 3. Інформаційне суспільство

Семінарське заняття 5:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Суспільство знань.
2. Постіндустріальне суспільство Елвіна Тоффлера (за книгою «Третя хвиля»).
3. Концепції інформаційного суспільства (суспільства знань).
4. Моделі інформаційного суспільства.

Семінарське заняття 6:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Моделі електронного врядування.
2. Електронна демократія.
3. Порівняльний аналіз розвитку країн світу за Індексом Інформаційного Суспільства (Information Society Index <http://www.idc.com/groups/isi/main.html>).
4. Програма ООН: Використання ІКТ з метою розвитку (66 Сесія ГА ООН, 2011 р., Information and Communications Technologies for Development).

Тема 4. Інформаційно-комунікаційна політика держав і міжнародних організацій

Семінарське заняття 7:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Всесвітній саміт з проблем інформаційного суспільства.
2. Окінавська Хартія Глобального інформаційного суспільства.
3. Інформаційна діяльність ОБСЄ.
4. Інформаційна діяльність НАТО.
5. Інформаційна діяльність ООН.
6. Програми ЮНЕСКО у сфері інформації й комунікації.

7. Інформаційна політика Ради Європи.
8. Конвенція Ради Європи про кібернетичну злочинність.
9. Інформаційна політика США та України: порівняльний аналіз.

Тема 5. Інформаційно-комунікаційна політика ЄС

Семінарське заняття 8:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Політика інформаційного суспільства ЄС. Доповідь М. Бангеманна.
2. Ініціатива «е-Європа» й наступні документи з питань побудови європейського інформаційного суспільства.
3. Рамкові програми науково-технічного розвитку ЄС.
4. Поняття «комунікаційна політика ЄС».
5. Інформаційна діяльність Європейського парламенту та Європейської комісії.
6. Діяльність Генерального Директорату Європейської Комісії з комунікації.
7. Діяльність Генерального Директорату Європейської Комісії з інформації.
8. Цифрова стратегія Європейської Комісії.

Тема 6. Міжнародна інформаційна безпека

Семінарське заняття 9:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Принципи та напрями забезпечення інформаційної безпеки.
2. Моделі міжнародної інформаційної безпеки.
3. Концепція інформаційної війни. Форми інформаційної війни.
4. Інформаційна зброя.

Семінарське заняття 10:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Політика ООН у сфері міжнародної інформаційної безпеки.
2. Інформаційна безпека в діяльності ЄС.
3. Міжнародний інформаційний тероризм.
4. Кіберзлочинність.

Тема 7. Зовнішньополітичні комунікації

Семінарське заняття 11:

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики.
2. Інформаційне забезпечення візитів.
3. Поняття, цілі й інструменти публічної дипломатії.
4. Культурна дипломатія.
5. Поняття «медіа-дипломатія», завдання медіа-дипломатії.

6. Чинники, які впливають на формування й просування іміджу держави.

7. Формування бренду держави.

8. Досвід формування бренду держави (на прикладі держави за вибором).

Тема 8. Морально-етичні проблеми інформаційної діяльності **Семінарське заняття 12.**

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Виникнення інформаційної етики.
2. Міжнародний конгрес з інфоетики'2000.
3. Етика в інформаційно-комунікаційних технологіях.
4. Морально-етичні норми спілкування в мережевих комунікаціях.
5. Інформаційна етика мас-медіа.
6. Кодекс комп'ютерної етики.
7. Інформаційна культура.
8. Діяльність ЮНЕСКО у сфері інформаційної етики.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Теоретичні аспекти інформаційної та комунікаційної політики

Підготовка до семінарських занять 1, 2.

Питання для самостійного вивчення:

1. Державна інформаційна політика.
2. Державна комунікаційна політика.

Джерела: [1, 3, 5, 8].

Тема 2. Глобальний інформаційний простір

Підготовка до семінарських занять 3, 4.

Питання для самостійного вивчення:

1. Світові інформаційні ресурси.
2. Цифровий розрив.

Джерела: [1, 5, 8, 10].

Тема 3. Інформаційне суспільство

Підготовка до семінарських занять 5, 6.

Питання для самостійного вивчення:

1. Електронна демократія.
2. Індекс Інформаційного Суспільства.
3. Використання ІКТ з метою розвитку (Information and Communications Technologies for Development).

Джерела: [1, 3, 5, 8, 10].

Тема 4. Інформаційно-комунікаційна політика держав і міжнародних організацій

Підготовка до семінарського заняття 7.

Питання для самостійного вивчення:

1. Конвенція Ради Європи про кібернетичну злочинність.
2. Інформаційна політика США та України: порівняльний аналіз.

Джерела: [1, 3, 5, 9].

Тема 5. Інформаційно-комунікаційна політика ЄС

Підготовка до семінарського заняття 8.

Питання для самостійного вивчення:

1. Рамкові програми науково-технічного розвитку ЄС.
2. Діяльність Генерального Директорату ЄК з інформації ЄС.
3. Цифрова стратегія Європейської Комісії.

Джерела: [1, 3, 5, 9, 10, 23].

Тема 6. Міжнародна інформаційна безпека

Підготовка до семінарських занять 9, 10.

Питання для самостійного вивчення:

1. Політика ООН у сфері міжнародної інформаційної безпеки.
2. Інформаційна безпека в діяльності ЄС.

Джерела: [1, 2, 5, 9, 16].

Тема 7. Зовнішньополітичні комунікації

Підготовка до семінарського заняття 11.

Питання для самостійного вивчення:

1. Чинники, які впливають на формування й просування іміджу держави.
2. Формування бренду держави.
3. Досвід формування бренду держави (на прикладі держави за вибором).

Джерела: [1, 3, 5, 9, 10, 23].

Тема 8. Морально-етичні проблеми інформаційної діяльності

Підготовка до семінарського заняття 12.

Питання для самостійного вивчення:

1. Кодекс комп'ютерної етики.
2. Інформаційна культура.
3. Діяльність ЮНЕСКО у сфері інформаційної етики.

Джерела: [1, 3, 5, 10, 21, 23].

6. ПІДСУМКОВИЙ ТЕСТ З ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Наприкінці семестру для самооцінки рівня вивчення навчального матеріалу дисципліни студентам рекомендується самостійно пройти тестування за підсумковим тестом з дисципліни, який наведено далі.

Підсумковий тест з дисципліни для самоконтролю містить 40 тестових запитань. На кожне тестове запитання пропонується 4 варіанти відповідей, позначених латинськими літерами А, В, С, D, тільки одна з яких є правильною.

Приклад:

1. Ким ви є?

- А. студентом;
- В. аспірантом;
- С. викладачем;
- D. професором.

Правильна відповідь: А

Серед запропонованих варіантів відповідей за окремими запитаннями може зустрічатися відповідь «усі відповіді є правильними» або «усі відповіді у сукупності є правильними». Така відповідь буде єдиною правильною відповіддю за цим запитанням, якщо всі три вищенаведені відповіді за цим запитанням є, на Ваш погляд, правильними.

Приклад:

1. Ким ви є?

- А. студентом;
- В. молодого людиною;
- С. громадянином України;
- D. усі відповіді є правильними.

Правильна відповідь: D

І, відповідно, така відповідь буде неправильною відповіддю за цим запитанням, якщо одна з трьох вищенаведених відповідей за цим питанням є, на Ваш погляд, єдиною правильною.

Приклад:

1. Ким ви є?

- А. студентом;
- В. аспірантом;
- С. викладачем;
- D. усі відповіді є правильними.

Правильна відповідь: А

Максимальна кількість балів, які можна отримати за підсумковим тестом з дисципліни для самоконтролю, дорівнює 40 балам (тобто за кожен правильну відповідь нараховується 1 бал).

Рекомендований час для тестування – 40 хвилин.

Критеріями оцінювання за підсумковим тестом з дисципліни для самоконтролю є наступне: загальна кількість балів, отримана студентом, переводиться у чотирирівневу шкалу оцінювання наступним чином:

- 31–40 балів – відмінно;
- 21–30 балів – добре;
- 11–20 балів – задовільно;
- 0–10 балів – незадовільно.

Підсумковий тест з дисципліни для самоконтролю

1. Згідно з Законом України «Про інформацію» інформація – це

- A. процес передавання знань, сигналів чи повідомлень;
- B. будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;
- C. знання, передані кимось чи набуті шляхом власного дослідження;
- D. знання про певну особу, подію, випадок тощо.

2. Основними видами інформаційної діяльності є

- A. одержання, перетворення та передавання інформації;
- B. збирання, перетворення та поширення інформації;
- C. створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації;
- D. збирання, зберігання, передавання та знищення інформації.

3. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать

- A. дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження;
- B. дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я;
- C. дані про її національність, сімейний стан, релігійні переконання, а також дата і місце народження;
- D. дані про її освіту, сімейний стан, особисті загальні та професійні здібності, місце роботи.

4. Яке трактування міжнародної інформації є неповним?

- A. міжнародна інформація – це сукупність відомостей, які циркулюють в міжнародному інформаційному просторі;
- B. міжнародна інформація – це сукупність відомостей про міжнародні події та явища, які виробляються і поширюються виключно в зарубіжних країнах;

С. міжнародна інформація – це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про події та явища у міжнародній сфері, включаючи питання, які пов'язані з пошуком, аналізом та розповсюдженням інформації в системі міжнародних відносин;

Д. міжнародна інформація – це сукупність відомостей про систему міжнародних відносин, про структуру, загальні властивості інформації і питання, пов'язані з пошуком, збиранням, аналізом, зберіганням та розповсюдженням інформації у системі міжнародних відносин.

5. Функції міжнародної інформації полягають в

А. узагальненні та професійній оцінці інформації, в прогнозуванні міжнародних наслідків прийняття зовнішньо-політичних рішень, у розробці обґрунтованих рекомендацій для їх реалізації;

В. прогнозуванні міжнародних наслідків прийняття зовнішньополітичних рішень;

С. розробці обґрунтованих рекомендацій для реалізації прийнятих зовнішньо-політичних рішень;

Д. узагальненні інформації, в прогнозуванні міжнародних наслідків прийняття зовнішньо-політичних рішень, у розробці обґрунтованих рекомендацій для їх реалізації.

6. Особливою категорією суспільних комунікацій є міжнародні комунікації, які характеризують

А. процеси встановлення і підтримання контактів між членами суспільства на основі духовного, професійного або іншого єднання учасників комунікації;

В. процеси, пов'язані з пошуком, збиранням, аналізом, зберіганням та розповсюдженням інформації у системі міжнародних відносин;

С. зовнішньо-політичні аспекти відносин між державами;

Д. різноманітні аспекти відносин через обмін інформацією між національними, етнічними, культурними чи іншими групами чи співтовариствами як на міждержавному, так і на внутрішньодержавному рівнях.

7. Міжнародні комунікації здійснюються у сфері міжнародних відносин, де у полі зору перебувають такі важливі питання, як

А. монополізація ринків та підтримка розвитку об'єктів міжнародного інформаційного простору;

В. попередження, запобігання та вирішення конфліктів, мирні переговори та угоди, контроль за озброєнням, геополітичні та стратегічні проблеми, іноземна політика, економічний розвиток, проблеми безпеки, довкілля, міжнародна реакція на надзвичайні події тощо;

С. економічний розвиток, проблеми безпеки та довкілля;

Д. міжнародне співробітництво і гарантування суверенітету держав.

8. Поняття інформації та комунікації є

А. незалежними поняттями, які характеризують різні за своєю суттю процеси;

В. незалежними поняттями, але які характеризують дві сторони одного процесу;

С. взаємозалежними поняттями, які є синонімами і характеризують один процес з різних боків;

Д. взаємозалежними поняттями, але вони не є синонімами і трактуються як дві сторони одного процесу.

9. Інформаційна політика трактується як

А. сфера життєдіяльності людей, пов'язана з виробництвом та поширенням інформації;

В. політика збирання, зберігання інформації, яка є доступною, поширюється та утримується; та як особлива сфера життєдіяльності людей, пов'язана з виробництвом та поширенням інформації, що задовольняє інтереси соціальних груп та громадських інститутів;

С. інструмент комунікативного способу політичного управління;

Д. політика збирання, зберігання інформації, яка є доступною, поширюється та утримується.

10. Інформаційна політика держави – це

А. головні напрями і предмет діяльності держави в галузі інформації, метою якої є створення умов для ефективного і якісного інформаційного забезпечення стратегічних і оперативних завдань соціального і економічного розвитку держави;

В. вплив на цільову аудиторію з метою забезпечення сприятливого ставлення до інформації, яка пропонується, та до джерела інформування з одночасним налагодженням зворотного зв'язку;

С. виключно захист населення держави від інформаційної продукції, яка загрожує його фізичному, інтелектуальному, морально-психологічному здоров'ю;

Д. виключно охорона державної таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом, а також здійснення державного контролю за режимом доступу до цієї інформації.

11. Яка з функцій не відноситься до функцій міжнародної інформації?

А. узагальнення й професійна оцінка стану міжнародних відносин;

В. прогнозування міжнародно-правових та економічних наслідків прийнятих зовнішньо-політичних рішень;

С. масовий обмін інформацією з метою впливу на міжнародне співтовариство;

D. розробка обґрунтованих пропозицій щодо прийняття зовнішньополітичних рішень та рекомендацій щодо їх реалізації.

12. Міжнародні інформаційні відносини – це

A. галузь міжнародного співробітництва, спрямована на інформаційне забезпечення програм міжнародної інтеграції;

B. галузь міжнародного співробітництва, спрямована на передачу і отримання інформаційних продуктів та надання інформаційних послуг одній країні через державний кордон іншої країни;

C. спеціалізована галузь міжнародного співробітництва, спрямована на вирішення глобальних інформаційних і комунікаційних проблем світового співтовариства;

D. галузь міжнародного співробітництва, спрямована на розвиток міжнародних комунікацій.

13. Суб'єктами міжнародних інформаційних відносин є

A. держави та міждержавні об'єднання;

B. міжнародні організації та транснаціональні корпорації;

C. міжнародні організації, міждержавні об'єднання, держави, транснаціональні корпорації, фізичні та юридичні особи;

D. держави та їх юридичні особи.

14. Міжнародний інформаційний обмін – це

A. передача і отримання інформаційних продуктів та надання інформаційних послуг одній країні через державний кордон іншої країни;

B. обмін інформацією між фізичними особами різних країн;

C. обмін інформацією між юридичними особами різних країн;

D. передача і отримання інформаційних продуктів та надання інформаційних послуг в межах однієї країни.

15. Об'єктами міжнародного інформаційного обміну є:

A. інформаційні продукти й інформаційні послуги;

B. документована інформація, інформаційні продукти й інформаційні ресурси, інформаційні послуги, засоби інформаційного обміну (інформаційні мережі і системи, мережі зв'язку);

C. документована інформація й інформаційні ресурси;

D. міжнародні правові документи.

16. Міжнародний обмін інформацією здійснюється на основі

A. національного законодавства, яке регулює обмін різних видів інформації;

B. міжнародної конвенції електронного зв'язку;

C. міжнародної правової бази, яка регулює обмін різних видів інформації;

D. конвенцією про обмін урядовими документами та офіційними виданнями між державами.

17. Усі джерела міжнародної інформації за режимом доступу до них поділяють на:

- A. відкриті та закриті;
- B. міжособистісні та опосередковані;
- C. офіційні та неофіційні;
- D. відкриті, закриті та конфіденційні.

18. Інформаційний простір – це

A. середовище, де здійснюється формування, збір, зберігання та розповсюдження інформації;

B. середовище, де здійснюється формування, збір, зберігання та розповсюдження інформації, інформаційна взаємодія організацій та громадян і задоволення їхніх інформаційних потреб;

C. середовище, де здійснюється інформаційна взаємодія організацій та громадян і задоволення їхніх інформаційних потреб;

D. середовище, яке обмежується державними кордонами.

19. Національний інформаційний простір – це

A. середовище, в якому здійснюється продукування, зберігання та поширення інформації, на яку розповсюджується юрисдикція країни;

B. середовище, яке обмежується національними кордонами;

C. середовище, в якому здійснюється обмін інформацією національного походження;

D. середовище, в якому здійснюється обмін інформацією в межах проживання певної нації.

20. Інформаційна інфраструктура є сукупністю:

A. інформаційних ресурсів, включно з мас-медіа;

B. інформаційних технологій як організованої сукупності систем, засобів, методів і способів, яка забезпечує процеси обробки, зберігання, розвитку, поширення, використання та захисту інформаційних ресурсів;

C. інформаційно-телекомунікаційних структур – комп'ютерних мереж, телекомунікаційних мереж й системи спеціального призначення і загального користування, мереж і каналів передачі даних, засобів комутації та управління інформаційними потоками;

D. усі відповіді у сукупності є правильними.

21. Інформаційні ресурси – це

A. бази даних, архіви, бібліотеки, музейні фонди, які містять дані й знання, зафіксовані на відповідних носіях інформації;

В. результати інтелектуальної, творчої й інформаційної діяльності, які є об'єктами права власності всіх суб'єктів міжнародного інформаційного простору;

С. офіційні документи і масиви офіційних документів;

Д. окремі документи і масиви документів, результати інтелектуальної, творчої й інформаційної діяльності, бази даних, архіви, бібліотеки, музейні фонди, які містять дані й знання, зафіксовані на відповідних носіях інформації, є об'єктами права власності всіх суб'єктів міжнародного інформаційного простору і мають споживацьку вартість.

22. Складовими інформаційного потенціалу країни є:

А. інформаційні служби та засоби масової інформації та комунікації;

В. національна система інформації та вся сукупність різних видів інформації;

С. інформаційні і комп'ютерні мережі і системи, національна система інформації, сукупність різних видів інформації, інформаційно-аналітична структура, інформаційні служби та засоби масової інформації та комунікації;

Д. інформаційні і комп'ютерні мережі.

23. Глобальний інформаційний простір – це

А. сукупність світових інформаційних ресурсів, які дають змогу на основі норм міжнародного права забезпечувати інформаційну взаємодію громадян, суспільства та держав в усіх сферах життєдіяльності цивілізації з рівним правом доступу до відкритих джерел інформації;

В. сукупність міжнародних інформаційних потоків, які дають змогу на основі норм міжнародного права забезпечувати інформаційну взаємодію громадян, суспільства та держав в усіх сферах життєдіяльності цивілізації з рівним правом доступу до відкритих джерел інформації;

С. сукупність світової інформаційної інфраструктури, яка дає змогу на основі норм міжнародного права забезпечувати інформаційну взаємодію громадян, суспільства та держав в усіх сферах життєдіяльності цивілізації з рівним правом доступу до відкритих джерел інформації;

Д. усі відповіді у сукупності є правильними.

24. Елементами глобального інформаційного простору є:

А. світові інформаційні ресурси та інформаційна інфраструктура;

В. світові інформаційні ресурси та інформаційні потоки;

С. світові інформаційні ресурси, інформаційна інфраструктура та інформаційні потоки;

Д. світова інформаційна інфраструктура та інформаційні потоки.

25. Основними властивостями глобального інформаційного простору є:

- А. безперервність, висока технологічність, демократичність та інтернаціональність;
- В. висока технологічність та інтернаціональність;
- С. демократичність та інтернаціональність;
- Д. висока технологічність, демократичність та інтернаціональність.

26. Міжнародні інформаційні потоки – це

- А. сукупність національних інформаційних потоків;
- В. інформація, яка переміщується у просторі і часі через державні кордони;
- С. сукупність повідомлень міжнародних мас-медіа;
- Д. сукупність повідомлень національних мас-медіа.

27. «Цифровий розрив» (цифрова нерівність) – це

- А. нестача кваліфікованих кадрів і недостатня комп'ютерна грамотність населення;
- В. недоброчесна конкуренція чи монополізація ринків інформаційних продуктів та послуг;
- С. новий вид соціальної диференціації, що виникає внаслідок нерівності доступу до інформаційної інфраструктури через незбалансованість чи асиметричність інформаційного розвитку, неспроможність або свідому відмову від інформаційного розвитку як складової національної стратегії розвитку держави;
- Д. відсутність необхідної інформаційної інфраструктури інформаційних технологій.

28. Інформаційне суспільство – це

- А. суспільство, в якому виробництво і споживання інформації є найважливішим видом діяльності, а інформація визнається найзначнішим ресурсом;
- В. ступінь розвитку сучасної цивілізації, що характеризується збільшенням ролі інформації і знань в житті суспільства, зростанням частки інформаційних технологій, інформаційних продуктів і послуг у валовому внутрішньому продукті;
- С. теоретична концепція постіндустріального суспільства, історична фаза можливого еволюційного розвитку цивілізації, в якій інформація і знання продукуються в єдиному інформаційному просторі;
- Д. усі відповіді є правильними.

29. Існують наступні моделі становлення та розвитку інформаційного суспільства:

- А. європейська і японська;

- В. європейська і американська;
- С. західна і азійська;
- Д. американська і японська.

30. Електронне урядування – це

А. форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади з використанням інформаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян;

В. оптимізація процесу надання адміністративно-соціальних послуг, політичної участі громадян у державній розбудові шляхом зміни внутрішніх і зовнішніх відносин за допомогою технічних засобів, Інтернету та сучасних засобів масової інформації;

С. система взаємодії органів державної влади з населенням, що будується на широкому застосуванні інформаційних технологій з метою підвищення доступності та якості державних послуг, зменшення строків їх надання, а також зниження адміністративного навантаження на громадян та організації щодо їх отримання;

Д. усі відповіді є правильними.

31. Найважливішою ланкою інформаційної системи ООН є

- А. департамент інформації та преси;
- В. департамент публічної інформації;
- С. прес-служба;
- Д. департамент інформаційної політики.

32. Відділ інформації та преси НАТО

А. надає допомогу у здійсненні заходів для інформування суспільства в країнах-членах НАТО;

В. забезпечує оперативні зв'язки НАТО із засобами масової комунікації;

С. розповсюджує інформацію про НАТО у країнах, які зацікавлені у співробітництві за програмою особливого партнерства;

Д. усі відповіді є правильними.

33. Інформаційну політику ЄС визначають як

А. інформаційно-комунікаційну діяльність інститутів ЄС, яка, відповідно до цілей ЄС, національних інтересів країн-членів і громадян об'єднаної Європи, спрямована на створення і підтримку функціонування єдиного європейського культурно-інформаційного простору;

В. інформаційну діяльність інститутів ЄС, яка спрямована на інформування громадян об'єднаної Європи про основні напрями діяльності ЄС;

С. інформаційну діяльність інститутів ЄС, яка спрямована на інформування громадян інших держав про діяльність ЄС;

Д. інформаційну діяльність інститутів ЄС, яка спрямована на захист внутрішнього інформаційно-комунікаційного простору ЄС від зовнішнього негативного впливу.

34. Комунікаційна політика ЄС – це

А. комплекс принципів та заходів, зорієнтованих на об'єктивне та неупереджене поширення інформації про діяльність та політики ЄС;

В. встановлення прозорих стосунків між інституціями ЄС та громадянським суспільством і бізнесом;

С. залучення громадян об'єднаної Європи до процесів прийняття важливих рішень;

Д. усі відповіді є правильними.

35. Основні загрози інформаційній безпеці – це

А. загрози впливу неякісної інформації (недостовірної, фальшивої, дезінформації) на особу, суспільство, державу;

В. загрози несанкціонованого і неправомірного впливу сторонніх осіб на інформацію й інформаційні ресурси (на виробництво інформації, інформаційні ресурси, на системи їхнього формування й використання);

С. загрози інформаційним правам і свободам особи (праву на виробництво, розповсюдження, пошук, одержання, передавання і використання інформації; праву на інтелектуальну власність на інформацію і речову власність на документовану інформацію; праву на особисту таємницю; праву на захист честі й достоїнства тощо);

Д. усі відповіді у сукупності є правильними.

36. Міжнародна інформаційна безпека – це

А. інформаційне протиборство на міжнародній арені з метою впливу на критично важливі структури, руйнування політичної та соціальної систем, а також дестабілізації суспільства;

В. взаємодія акторів міжнародних відносин з операцій підтримання сталого миру на основі захисту міжнародної інфосфери, глобальної інфраструктури та суспільної свідомості від реальних і потенційних інформаційних загроз;

С. міждержавне протиборство, яке реалізується з використанням інформаційного впливу на політичну владу і суспільство, інфраструктуру і засоби масової комунікації;

Д. комплекс заходів, спрямованих на захист національного інформаційного простору від зовнішнього впливу.

37. Інформаційна війна розглядається як

А. протиборство непримирених сторін у відповідному інформаційному просторі, яке здійснюється з використанням інформаційної зброї з ме-

тою нанесення максимальної шкоди противнику та мінімізації особистих втрат в економічній, військовій, політичній, ідеологічній сферах;

В. суперництво соціальних систем в інформаційно-психологічній сфері з приводу впливу на ті чи інші сфери соціальних відносин і встановлення контролю над джерелами стратегічних ресурсів, в результаті якого одні учасники суперництва отримують переваги, необхідні їм для подальшого розвитку, а інші їх втрачають;

С. інформаційне протиборство з метою впливу на критично важливі структури противника, зруйнування політичної та соціальної систем, а також для дестабілізації суспільства і державності противної сторони;

Д. усі відповіді є правильними.

38. Інформаційна зброя визначається як

А. комплекс заходів, методів і технологій, спрямованих на встановлення контролю над інформаційними структурами потенційного противника з метою знищення або спотворення даних, дезінформації, поширення інформації спеціального призначення у системах формування громадської думки і прийняття рішень;

В. комплекс заходів, методів і технологій, спрямованих на втручання у роботу систем управління, інформаційних мереж та комунікацій потенційного противника з метою знищення або спотворення даних, дезінформації, поширення інформації спеціального призначення у системах формування громадської думки і прийняття рішень;

С. комплекс заходів, методів і технологій, спрямованих на встановлення контролю над інформаційними структурами потенційного противника, втручання у роботу його систем управління, інформаційних мереж та комунікацій з метою знищення або спотворення даних, дезінформації, поширення інформації спеціального призначення у системах формування громадської думки і прийняття рішень;

Д. усі відповіді у сукупності є правильними.

39. Інформаційний тероризм – це

А. використання телекомунікаційних та інформаційних систем й ресурсів і вплив на такі системи і ресурси в міжнародному інформаційному просторі в терористичних цілях;

В. навмисний, політично мотивований напад на інформацію, комп'ютерні системи, комп'ютерні програми і дані, який спричиняє насильство щодо невійськових цілей, скоєне субнаціональними групами чи прихованими агентами;

С. акти, методи та практика, що виражаються в поширенні інформації, яка суперечить нормам і принципам міжнародного права, і спрямовані на створення обстановки страху, паніки, якщо подібні дії можуть спричинити

смерть або заподіяти шкоду особам, майну, спровокувати цивільний безлад чи значну економічну шкоду;

Д. усі відповіді є правильними.

40. Інформаційна діяльність зовнішньополітичних відомств

А. передбачає пошук і збирання інформації виключно щодо зовнішньополітичної ситуації в країні перебування;

В. базується на відкритих джерелах інформації і здійснюється через моніторинг друкованих засобів масової інформації, телебачення, радіо, електронних видань, дослідження громадської думки, аналіз звернень та листів;

С. базується на закритих джерелах інформації і здійснюється спеціальними засобами;

Д. спрямована на інформування громадськості країни перебування про політику власної країни.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародна інформація: терміни і коментарі: навч. посіб. / Є. А. Макаренко та ін.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: Центр вільної преси, 2016. 518 с.

2. Харченко І. М. Проблеми побудови консолідованих стратегій управління корпоративною інформаційною безпекою в регіоні ЕМЕА / С. В. Лубенець, І. М. Харченко, Л. В. Новікова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Серія: «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2021. Вип. 14. С. 24–35.

3. Шуляк А. М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Луцьк: Вежа-друк, 2020. 274 с.

4. Глосарій: навчальний енциклопедичний словник-довідник з питань інформаційної безпеки / за заг. редакцією А. М. Шуляк. Луцьк. 2019. 580 с.

5. Карпчук Н. П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Н. П. Карпчук. Луцьк, 2018. 514 с.

6. Харченко І. М. Основні засоби інформаційного протиборства та інформаційної війни як явища сучасного міжнародного політичного процесу / І. М. Харченко, С. О. Сапогов, В. М. Шамраєва, Л. В. Новікова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2017. Вип. 6. С. 77–81.

7. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність / В. М. Варенко. К.: Талком, 2014. 416 с.

8. Захарова В. І. Основи інформаційно-аналітичної діяльності / В. І. Захарова, Л. Я Філіпова. К.: Центр учбової літератури, 2013. 336 с.
9. Муковський І. Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб. / І. Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. К.: Кондор, 2012. 224 с.
10. Актуальні проблеми формування та розвитку європейського інформаційного простору: кол. моногр. / за заг. ред. Є. Б. Тихомирової. Луцьк: ВМА «Терен», 2012. 354 с.
11. Запорожець О. Ю. Міжнародна інформація: конспект лекцій. К.: Центр вільної преси, 2010. 38 с.
12. Гондюл В. П. Вступ до спеціальності «Міжнародна інформація»: підручник / В. П. Гондюл, М. М. Рижков, О. М. Андреева. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 383 с.
13. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. 2-ге вид., стер. / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. К.: Знання, 2008. 663 с.
14. Боднар І. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навчальний посібник для самостійного вивчення курсу. Л.: Вид-во Львівської комерційної академії, 2007. 280 с.
15. Кудрявцева С. П., Колос В.В. Міжнародна інформація: навчальний посібник. К.: Слово, 2005. 400 с.
16. Боднар І. Р. Інформаційна безпека як основа національної безпеки. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://core.ac.uk/download/pdf/141443493.pdf> (дата звернення: 17.01.2023).
17. Доктрина інформаційної безпеки України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mkip.gov.ua/ru/documents/100.html> (дата звернення: 17.01.2023).
18. Про інформаційні агентства: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. С. 57–60.
19. Про інформацію: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. С. 1227–1462.
20. Про науково-технічну інформацію: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 33. С. 843–851.
21. Макаренко Є. А. Міжнародні інформаційні відносини. К.: Наша культура і наука, 2002.
22. Макаренко Є. А. Аналітика, експертиза, прогнозування: монографія / Є. А. Макаренко, М. М. Рижков, М. А. Ожеван та ін. К.: Наша культура і наука, 2003. 614 с.
23. Вступ до інформаційної культури та інформаційного права: монографія / В. С. Цимбалюк, В. М. Брижко, Р. А. Калюжний, М. Я. Швець та ін. К.: ІВА, 2003. 240 с.

Корисні посилання на інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Аналітичний центр RAND. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.rand.org/> (дата звернення: 17.01.2023).
2. Європейська обсерваторія журналістики. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ua.ejo-online.eu/> (дата звернення: 17.08.2021).
3. Європейський Союз. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://european-union.europa.eu/index_en (дата звернення: 17.01.2023).
4. Інформаційні війни. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://globalnews.ca/tag/infowars/> (дата звернення: 17.01.2023).
5. Міжнародна асоціація паблік рилейшнз. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ipra.org> (дата звернення: 17.01.2023).
6. Міжнародний союз електрозв'язку. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.itu.int/> (дата звернення: 17.01.2023).
7. Міністерство закордонних справ України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 17.01.2023).
8. Міністерство культури та інформаційної політики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mkp.gov.ua/ru/> (дата звернення: 17.01.2023).
9. НАТО. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nato.int/> (дата звернення: 17.01.2023).
10. Організація з безпеки та співробітництва в Європі. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.osce.org/> (дата звернення: 17.01.2023).
11. Організація Об'єднаних Націй. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.un.org/en/> (дата звернення: 17.01.2023).
12. Рада Європи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.coe.int/> (дата звернення: 17.01.2023).
13. CNN. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.cnn.com> (дата звернення: 17.01.2023).
14. Mapping The Global Future. Report of the National Intelligence Council's 2020 Project. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.dni.gov/files/documents/Global%20Trends_Mapping%20the%20Global%20Future%202020%20Project.pdf (дата звернення: 17.01.2023).
15. United Nations E-Government Survey 2020. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020> (дата звернення: 17.01.2023).

Для нотаток

Навчальне видання

Харченко Ігор Михайлович
Чернишова Лариса Олексіївна
Миколенко Дмитро Валерійович

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНІ КОМУНІКАЦІЇ

Методичні рекомендації
до семінарських занять і самостійної роботи
(для здобувачів вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-
професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні
комунікації» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)

Коректор *О. В. Анцибора*
Комп'ютерне верстання *В. В. Савінкова*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 1,60. Наклад 50 пр. Зам. № 23/23.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел. 705-24-32